

ПЕРСЕЙ

УБИЕЦЪТЪ НА МЕДУЗА-ГОРГОНА
отъ Чарлс Кингсли

Преведе отъ английски : Рачо Стояновъ

Предговоръ

Тая приказка е написана изпърво на гръцки. Преразкавалъ я на английски прочутиятъ свещеникъ Чарлс Кингсли. Тя е една отъ най-прочутиятъ приказки въ цѣлия свѣтъ. Ще ви се случва много често въ живота да слушате за главата на Медуза, за крилатитѣ сандали, за шапка отъ тъмнина, а най-вече за хубавата Андромеда. Велики художници често сж рисували хубавата девойка, прикована о скалитѣ и морското чудовище, което иде да я изяде. Поети сж я възпѣвали и отъ хиляди години историята на жертвата и избавянето на Андромеда е за всички мъже и жени отъ цѣлъ свѣтъ единъ примѣръ на трагедия и хероизъмъ.

Когато пор стнете, вие ще видите, че свѣтъ е пъленъ съ нещастни сжщества като Андромеда, които безъ никаква тѣхна вина, сж, така да се каже, приковани о скалата на лошитѣ условия и очакватъ жестока си сждба. Ще видите сжщо, че презъ живота ви ще се явятъ много и славни случаи да освободите тия нещастни Андромеди, ако пожелаете само да изпълните дълга си съ храбро и любящо сърдце. Ако питате где ще намѣрите вашата Андромеда, отговорътъ е: никога не прогущайте случая да извършите онова, що е извършилъ Персей, спрямо ония, които сж печални и нещастни. Всѣка помощъ, която дадете съ любовъ, ще ви приближи една крачка по-близо до скалата, на която стои прикована Андромеда и плаче, и очига вашето идване.

У. Т. Сидъ

да се приближи до нея. Така мислѣше той да бжде по-хитъръ отъ боговетѣ.

Но Зевсъ, великиятъ царъ на боговетѣ и човѣцитѣ, се съжали надъ Данае. Той я посети въ нейния затворъ, преобразенъ въ потокъ отъ злато и ѝ ладе синь. Тоя синь бѣше Персей. Той бѣше такова хубаво дете, че всѣки другъ, освенъ царъ Акризиусъ би се съжалилъ надъ него. Но царъ Акризиусъ нѣмаше милостъ; и той взе Данае и нейното дете, отведе ги на морския брѣгъ, сложи ги въ единъ голѣмъ ковчегъ и ги тласна въ морето, та вѣтрътъ и морскитѣ вълни да ги отнесатъ кждето щатъ.

I. Кой бѣше Персей

Отдавна, преди много години, имаше двама князе близнаци. Тѣхнитѣ имена бѣха Акризиусъ и Проетусъ. Тѣ живѣха въ приятната долина на Аргосъ, въ Елада, чийто ново име е Гърция. Тѣ имаха плодородни ливади и лозя, овци и говеда, голѣми черни коне, които пасѣха въ блатиститѣ мѣста на Лерна, и всичко, отъ което човѣкъ има нужда, за да бжде честитъ; а пъкъ въпрѣки това тѣ бѣха нещастни, понеже си завиждаха единъ на другъ. Откакъ се бѣха родили, постоянно враждуваха, а когато порастнаха, всѣки отъ тѣхъ се стремѣше да завладѣе она частъ отъ царството, която другия владѣше и да остане само той господаръ. Така пръвъ Акризиусъ изгони Проетуса. Проетусъ избѣга презъ море и си доведе една чужда княгиня за жена и чуждестранни войници да го пазятъ, които се наричаха Циклопи. И той изгони Акризиуса. Следъ това се сражаваха дълго по разни мѣста изъ страната, докато тѣхната вражда утихна и Акризиусъ остана да царува въ Аргосъ и едната половина отъ страната, а Проетусъ зацарува въ Тирентъ и другата половина. И Проетусъ и неговитѣ циклопи построиха около Тирентъ голѣми стени отъ неодѣлани камѣни, които стоятъ и до днесъ.

Тогава дойде при коравосърдечниятъ царъ Акризиусъ единъ пророкъ и пророчествува противъ него и рече:

— Понеже си враждувалъ съ единокръвния си, твоята собствена кръвъ ще се опѣли противъ тебе; понеже си грѣшилъ противъ единородния си, единородниятъ ти ще те накаже. Дъщеря ти Данае ще роди синъ и отъ неговата ржка ти ще умрешъ. Така сж заповѣдали боговетѣ и то ще се изпълни непрѣмѣнно.

Акризиусъ много се уплаши отъ това пророчество, но поведението си не промѣни. Той бѣше жестокъ къмъ собственото си семейство и вмѣсто да се разкае и да се смири, стана сега още по-жестокъ. Затвори своята хубава дъщеря Данае въ едно ползвие, обковано съ жельзо, та никой да не може

Северозападниятъ вѣтръ духаше откъмъ синитѣ планини и прелесната долина на Аргосъ, къмъ морския брѣгъ и морето. И далече отъ морския брѣгъ, навътре въ морето, се носѣше майката и детето, а всички, що гледаха това, плачеха, освенъ жестокиятъ царъ Акризиусъ.

II. Какъ Персей си намѣри побашимъ

Така измина една нощъ и единъ день и тоя день се видѣ много дългъ на Данае, отпаднала отъ гладъ и отъ

Петко Ю. Тодоровъ

РАЙСКИЯТЪ КЛЮЧАРЪ

Дойде нѣй-подиръ и до нея редъ. — Майчина клетва ли я застига, тежъкъ грѣхъ ли бѣ сторила: единъ по единъ да се изредятъ предъ очи ѝ синове и дѣщери, сѣма саминка да остане на старини... Ката вечеръ щомъ плавооки девойки нѣрамятъ мѣнци за вода, сѣпикасваха я приседнала на прага предъ синьото езеро, сякашъ се вслушва въ дрѣмливия шепотъ на смарагдовитѣ вълни. Мудно като на сѣнь се редѣше всичко презъ главата ѝ. — Въ неволя и сиромашия не позна тя младостъ, — че не можа да отдѣхне и на стари години. Такъвъ късметъ. Остави я мжжъ ѝ съ орлякъ деца — едно презъ друго по-дребни. Не си досяде, не си доспа, тѣхъ да отгледа. Подрасте Петъръ, тѣкмо да си вземе хлѣ-

ЕСЕНЬ

Отъ северъ вѣтрътъ подгони пакъ тъмни облаци ята.
И литнаха отъ всички клони отдавна мъртвитѣ листа.

На югъ вѣчъ птицитѣ небесни лазурния поеха пжтъ.
И ехото на тжжни пѣсни заглѣхна въ моя роденъ кжтъ.

Клокочатъ ручейтъ само,
клокочатъ изъ букака старъ.
И трѣгна съ брадата на рамо въ гората беднитъ дърваръ.

Стефанъ Станчевъ

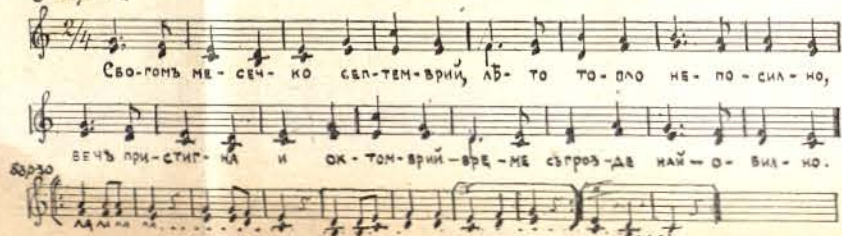

Който нѣе зло не мисли

ОКТОМВРИЙ

Музика и думи отъ Лука Тодоровъ

Умѣрено.

А орача всрѣдъ нивята
съсѣ надежди нови, златни,
съ плугъ обрѣща той земята,
дни ще чака благодатни.

Нека дойдатъ зимни хали,
нека духнатъ вѣтроветѣ,
семенцата въ сѣнь заспали,
ще дочакатъ снѣговетѣ.

плачъ. А земя все още не се виждаше. Презъ всичкото това време детето спѣше спокойно; най-после и клетата Данае наведе глава и заспа.

Следъ нѣкое време тя бѣ внезапно събудена, понеже ковчегътъ се тласкаше и скърцаше, а въздухътъ бѣ пъленъ съ шумъ. Тя погледна нагоре и видѣ една голѣма скала и жабери, въ който се разбиваха вълнитѣ и летѣше пѣна. Тя извика високо за помощъ. И нейниятъ викъ бѣ чутъ. На скалата се появи високъ и снаженъ човѣкъ.

Той бѣ облѣченъ въ груба дреха отъ козина и на главата си имаше шапка, за да му пазѣ сѣнка; въ ржка държеше тризбецъ, съ който пробождаше рибата, а на раменетѣ си носѣше мрежа. Той остави на страна тризбеца си, слѣзе по-

скалата и хвърли така силно мрежата върху Данае и ковчегъ, че ги измѣкна — и ковчегъ, и Данае, и детето — безъ никаква повреда до скалата.

Следъ това рибарътъ извади Данае отъ ковчегъ и каза:

— О, хубава жено, коя си ти и отъ кжде си? Сигурно си царска дъщеря, а това дете е нѣщо повече отъ смъртенъ.

И посочи детето, чийто лице грѣеше като зорница.

Но Данае само наведе глава и попита:

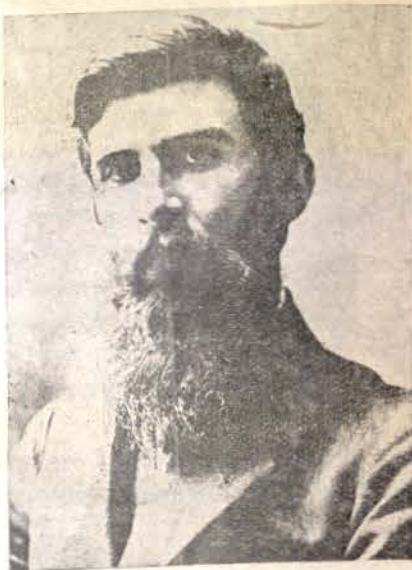
(Слѣдва)

камѣни щѣли да го притрепатъ; онзи разправя: кѣржии го срѣщали еди-где да се скита немилъ недрагъ, докато въ късна полунощъ моренъ пжтникъ се отби на крѣчмата и съ грозни думи ѝ прекоси сърдцето. Въ далечна латинска земя царски хора хванаха Петра и наредъ съ всички му другари разпнали ги живи на крѣстъ...

— Какво разбра отъ живота си, като не сѣти младостъ, не виде мира и той? — въздѣхваше клетата му майка и сякашъ унесена въ шепота на есенята се забравяше на прага.

Полека-лека се завръщаха отъ вода девойки, вечерна позлата обгрѣше стволцати дървета, издалечъ подемаше се хлопотъ на звѣнци и отъкъмъ Божи гробъ се проточваше керванъ катѣри съ кошове оливи и портокали, трѣгнаха на дълга пжтя. Старъ бѣлобродъ кѣрванджия се отбиваше да по-

ПОКОЙНИ ПИСАТЕЛИ

Петко Ю. Тодоровъ

Роденъ е на 26 септември 1879 година въ гр. Елена, а починалъ на 14 февруарий 1916 година въ Швейцария.

Петко Ю. Тодоровъ е написалъ една книга „Идилли“, въ които е изобразилъ живота на нашето село. Написалъ е драмитѣ: „Зидари“, „Самодива“, „Страхилъ страшенъ хайдутинъ“, „Първитѣ“, „Невѣста Боряна“ и „Змейова сватба“, сюжетитѣ на които сжщо сж изъ народния битъ.

Той е училъ дълги години въ чужбина и когато се завръща у насъ, става библиотекаръ въ Народната библиотека, кждето е работилъ заедно съ Пенчо Славейковъ и П. К. Яворовъ.

СЪИТА

Жълта шума тихо пада
и земята въ злато грѣй.
По полета, по ливади
златокося есенъ пѣй.

Въ небесата тъмни, сиви,
бѣгатъ жерави съсъ грачъ,
а въвъ плодни, равни ниви
крачи бодро младъ орачъ.

Следъ воловцитѣ съсъ пѣсень,
златно, едро зърно сѣй,
а край него тиха есенъ
за обилень плодъ му пѣй.

Григоръ Угаровъ

СМѢХЪТЪ Е ЗДРАВЕ

— Кой отъ васъ може да ми каже, защо нѣкои мислятъ, че пустинята Сахара е била порано море?

— Азъ, г-нъ учителю!

— К-жи!

— Защото негритѣ тамъ и до сега ходятъ голи само съ бански гащички.

*

— Мамо, зашии ми това скъсано копче.

— Не те ли е срамъ! Вече си голѣма и това трѣбва да вършишъ сама. Ами какво ще правишъ, като останешъ безъ менъ?

— Ще си поржчвамъ дрехи безъ копчета.

чине при нея на прага и тихомъ подемаше да я раздумва: — Тѣзи, които на живината му го гониха и клеа, вижъ измрѣха и отъ тѣхъ поменъ не остана, а синътъ ти светецъ го прозваха тукъ и Господъ на небето ключоветѣ отъ рая му далъ...

— Дано баримъ на онзи свѣтъ види мира... — въздѣхваше тя. И чакъ по късна вечеря, кога всичко задрѣме околорѣстъ, майката на Петра се прибираще въ рибарската си колиба. Хладенъ есененъ дъждъ рѣмѣше въ нощта, като закъснѣлъ пжтникъ, хлопаше по прозорци и врати. Тя сама се свиваше край огнището и само сѣ едно се утѣшаваше: като е синъ ѝ на такъвъ мѣсто въ рая, все и нея нѣма да остави занемарена... Дори понѣкога като се размисляше сама си думаше, да ѝ вземе Господъ душата, па и тя да се прибере по-скоро при него...